

тема:

**Відбулося
засідання РАУ
16 грудня
2022 року**

с. 3

**Щорічні внески
на адвокатське
самоврядування
у 2023 році**

с. 5

**Дайджест
діяльності
комітетів
та секцій НААУ
за листопад —
грудень 2022
року**

с. 7

**Історія
адвокатури:
«Київська
адвокатура
на зламі епох:
витоки, долі,
репресії»:
презентовано
нову монографію
НААУ**

с. 58

На останньому допиті 15 червня 1938 року Петро Синицький, як записано у протоколі, визнав себе винним у тому, що, «будучи переконаним українським націоналістом, з перших днів існування радянської влади проводив проти неї активну боротьбу у різних формах, зокрема організовував навколо видавництва «Товариство Час» контрреволюційні елементи та вів агітацію за створення Самостійної України».

Слідчі НКВС звинуватили П. Синицького у членстві у контрреволюційній повстанській організації та активному залученню інших осіб до її складу, а також у тому, що він згрупував навколо себе націоналістичні кадри і проводив контрреволюційну фашистську агітацію та шкідницьку роботу, тобто скоїв злочини, передбачені статтями 54-2, 54-10 та 54-11 КК УРСР. П. Синицький у пред'явленому йому звинуваченні визнав себе повністю винним. Постановою трійки при Управлінні НКВС УРСР по Київській області від 29 серпня 1938 року Петра Стратоновича Синицького засуди-

ли до вищої міри кримінального покарання — розстрілу з конфіскацією особистого майна. Речові докази по його справі були відсутні.

Петра Синицького розстріляли 31 серпня 1938 року у Києві й таємно поховали у одній з братських могил на території спецділянки НКВС УРСР у Биківнянському лісі. Реабілітований 27 червня 1989 року на підставі статті 1 Указу Президії Верховної Ради СРСР від 16 січня 1989 року «Про додаткові заходи по відновленню справедливості щодо жертв репресій, які мали місце у період 30 — 40-х та початку 50-х років».

Доля адвокатської династії братів Синицьких, як і більшості учасників визвольної боротьби українців у першій половині XX століття, склалася трагічно. Однак заслуги цих українських адвокатів як організаторів національного руху, талановитих «менеджерів» просвітницької справи і книговидання, «покровителів» українського письменства, маємо знати і пам'ятати.

«КИЇВСЬКА АДВОКАТУРА НА ЗЛАМІ ЕПОХ: ВИТОКИ, ДОЛІ, РЕПРЕСІЇ»: ПРЕЗЕНТОВАНО НОВУ МОНОГРАФІЮ НААУ

17 листопада 2022 року на засіданні Ради адвокатів України, до 10-річчя НААУ, відбулась презентація нового видання Центру досліджень адвокатури і права НААУ «Київська адвокатура на зламі епох: витоки, долі, репресії». Книгу представив заступник Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України **Валентин Гвоздій**.

Автором монографії, що увійшла до серії «Регіональна історія адвокатури», є **Валерій Філімоніхін** — правник, учасник Всеукраїнського Проекту «Історія адвокатури України» Центру досліджень адвокатури і права НААУ, вчений секретар Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили».

Монографія присвячена процесу розвитку адвокатури Києва та Київщини з другої половини XIX століття і до Другої світової війни, тобто — від початку свого законодавчого оформлення згідно із Судовою реформою 1864 року і до фізичного знищення адвокатури у період Великого терору 1937 — 1938 років.

Книга складається з п'яти розділів, з яких перші два присвячені історії інституційного розвитку адвокатури столиці, формуванню її органів самоврядування та процесу реорганізації згідно з радянським законодавством після приходу до влади більшовиків.

У березні 1916 року уперше в історії адвокатури Києва було обрано Раду присяжних повірених — демократичний орган адвокатського самоврядування. На той час **у Києві працювало 755 адвокатів** і їх помічників. У книзі вперше зібрано їх імена та адреси місць праці, що є надзвичайно важливим для нас, — **зазначив Валентин Гвоздій**.

Спеціальну увагу у книзі приділено **Київській школі права**. Досліджено, що високий розвиток правничої науки на юридичному факультеті Київського університету Святого Володимира, нині Київський національний університет імені Тараса Шевченка, діяльність **Київського юридичного товариства** забезпечили появу цілого покоління професіоналів у київській адвокатурі. Тісний

зв'язок юридичної практики з науковими дослідженнями не перервався й у ранній радянський період. Адвокати розвивали свої наукові інтереси і правознавство в рамках **Українського правничого товариства** та комісій Всеукраїнської академії наук.

У період боротьби за українську державність і її становлення **у 1917 — 1918 роках 22 адвокати увійшли до складу Центральної Ради** — представницького органу, а з листопада 1917 року — парламенту Української Народної Республіки.

Низка адвокатів у цей час стали провідними політиками і державними діячами. Серед них: мер міста Києва — адвокат **Євген Рябцов**; перший голова Ради адвокатів міста Києва — **Дмитро Григорович-Барський**; організатор київської адвокатури — адвокат **Олександр Гольденвейзер**; Міністр освіти, голова Державного Сенату і президент Української академії наук — адвокат **Микола Василенко**; **Ігор Кістяківський** — адвокат, український державний діяч, міністр внутрішніх справ Гетьманського уряду України і його брат **Богдан Кістяківський** — правознавець, громадський діяч, філософ права, один з організаторів Академії наук України та багато інших.

У 1923 році створено **Київську губернську колегію захисників**. До неї увійшли **229 захисників**. З них **133 по Києву** і **96 по округах Київщини**. Таким чином, менше ніж за вісім років відбулося скорочення адвокатської корпорації більш ніж у 5 разів. Приватна адвокатська практика була ліквідована.

Діяли 6 юридичних консультацій Києва, які надавали допомогу 5,5 тисячі громадян. У 1927 році правова допомога була надана 27 тисячам громадян.

У 1937 році відбувся погром київської адвокатури, в результаті якого багато адвокатів і правників було розстріляно в підвалах НКВС. На території спецділянки НКВС у Биківні загалом захоронено за приближними даними 22 тисячі жертв Великого терору.

Найбільш вагомим здобутком презентованого дослідження є те, що уперше в українській історіографії вводяться у науковий обіг імена та біографії київських адвокатів та правників-жертв сталінського терору.

У книзі детально показано біографії **18 київських адвокатів** і **26 юристів**, репресованих у 1937 — 1941 роках, розстріляних і похованих у **Биківні**. Також уперше оприлюднено імена **119 польських адвокатів**, виявлених у київських катинських списках.

У фотододатках **262** унікальні світлини: особисті фото адвокатів і правників, документи, матеріали архівно-кримінальних справ репресованих адвокатів, юристів і розкопок у Биківні.

Дякуємо автору — Валерію Філімоніхину, а також Центру досліджень адвокатури і права НААУ, який працює під керівництвом Ірини Василик, за це вагомим, систематизоване дослідження історії адвокатури міста Києва і Київщини.

Ця книга — перше фахове дослідження історії адвокатури міста Києва, де вперше ґрунтовно показано заснування, розвиток юридичної науки у Києві, створення наукових юридичних шкіл, а також опубліковано реєстр адвокатів міста Києва і області із зазначенням місць їхньої праці. Вона буде надзвичайно цікавою як для адвокатів, так і для студентства та науковців і краєзнавців.

Монографія дає нам знання і повертає пам'ять про трагічні долі київських адвокатів, правників, юристів, які загинули під час сталінських репресій другої половини 30-х років XX століття і поховані у Биківні. Ця книга — наша данина їхній жертві та пам'яті!», — **підсумував Валентин Гвоздій**.